

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e22859/facsimile.pdf> (tilgået 17. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

ganske tydelige Ord: herfor jeg selv personlig eller Ministeriet lagde nogen stor Vægt derpaa.

Sæd: Jeg citerede ikke Ministeriet Ord, da jeg sagde, at han havde yttret, at Kongens Rådighed var offentliggjort paa Rigsdagen, men jeg yttrede, at hans Ord foretog mig at indse dette. — Men henvis til den Bemærkning, at Ministeriet ikke har angrebet Grundloven, saa hanner jeg ikke rettere, end at naar det underkaster en Minister, der angreber Udsættelse, saa angreber det herved selv Udsættelse.

Da alle flere begynder Ordet, blev Ordet høvet, efterat det næste Ord var kommet til den følgende Dag, Lørdag, Kl. 6 Eftermiddag, hvor Grundlovsudvalgets første Behandling da vilde blive forsat med Udsættelse § 9.

66de offentlige Møde.

(Det 66de Møde i den hvide Skuffe.)

Lørdag den 2de Februar.

Forhandlingsprotocollen for forrige Møde blev oplæs.

Forsmanden: Jeg vil først vilde mig at erklære, at jeg fra Rigsdagsmanden for Vestsjællands Amt (Hjoug) har modtaget et Forslag til et Tillæg til Forordningsloven § 13, om at et Endringsforslag maa underkastes af et Medlem for at komme i Betragtning.

Derom vil jeg erklære:

- 1) En Hverfald fra Vestsjællands Amt med 20 Underretter, om at Rigsdagsmandens Været ikke maa sættes for heit.
- 2) En Hverfald, indleveret af Rigsdagsmanden for Ringkjøbing Amt (Hjoug), med 30 Underretter fra det Ege og Lillesjællands Amt, om at § 31 i Grundlovsudvalget maa forlignes afværende, at det med Hensyn til Religionsloven maa forlignes ved det Beslutning, og at Rigsdagsdakterne ikke sættes heit end til 2 & 3 Riksd.
- 3) 7 endfærdige Indrænder, indleverede af Rigsdagsmanden for Sjællands Amt (Hjoug), fra Stadsdelen af Landets Hoved og Lillesjællands Amt, der gaae ud paa, at § 21 i Grundlovsudvalget maa indtages i den nærmeste Beslutning, som kunde afgive en særskilt Betragtning, navnlig ogsaa Grundlovsudvalget.

Efter Dagordenen gaae vi derefter over til den forsatte Behandling af Grundlovsudvalget og begynde med § 9. Den tredje Ordre har Ordet.

Ordføreren: § 9 i Udsættelse lyder saaledes:

„Bliver Kongen ude af Stand til at regjere, sammenkalder Stadsraadet Rigsdagen. Begge dens Afretninger træde sammen, og naar den saaledes forende Rigsdag med 1 af de afslagne Stemmer anerkender Kongens Rådighed, udværrer den en Regent.“

Herom har Udsvalget bemærket følgende:

„Denne Paragraph indholder en Bestemmelse, som den forende Rigsdag, som naturligt hører hjemme i et følgende Afkast. Det maatte maatte og heller hvide „erkjender“ end „anerkender“. Man foreslaar derfor følgende Redaction af anden Eending: Naar da den forende Rigsdag . . . erkjender.“

For det her omhandlede Tilfælde, at Kongen bliver ude af Stand til at regjere, foreslaar Paragraphen alene Udnavnelse af en Regent, medens den følgende Paragraph, der omhandler det samme Forhold med Hensyn til Kronprindsen, tillige foreslaar, at der skal anerkendes et Hermynderskab. Saadant synes og at kunne blive fornuftigt, naar det er Kongen, der bliver ude af Stand til at regjere, og man hanner ikke rettere, end at det er Rigsdagen, der i saa Fald ogsaa maa anerkende Hermynderskabet. Ved Paragraphens Eending foreslaar man derfor følgende Tillæg: „og anerkender, om fornuftigt gjøres, et Hermynderskab.“

Efter Udsvalgets Indstilling vil altsaa § 9 komme til at lide saaledes:

„Bliver Kongen ude af Stand til at regjere, sammenkalder Stadsraadet Rigsdagen. Naar da den forende Rigsdag med 1 af de afslagne Stemmer erkjender Kongens Rådighed, udværrer den en Regent og anerkender, om fornuftigt gjøres, et Hermynderskab.“

Herfor vilde her nævnes „Ministeraadet“, vil en Bestemmelse om dette Udtryk findes ved en af de følgende Paragrapher, hvor de Forhandlinger herom vil kunne finde Sted.

Minneord: Jeg sermer i denne Paragraph en Bestemmelse om, hvorefter der skal forberedes, naar Kongen vil rejse ud af Landet; thi den Tilfælde, som Udsvalget har foreslaet til § 3, angaaer jo kun Forlæggelsen af Regeringens Sæde udenfor Riget, eller rettere, at Kongen ikke kan forlægge Regeringens Sæde udenfor Riget, men ikke Kongens personlige Dyholdshold. Derfor Kongen nemlig vil rejse ud af Landet, der han uden Tvivl selv være benyttiget til at anerkende Kongens Rådighed, uden at Rigsdagen behøver at sammenkalde. I England kan, som bemærket, Kongen ikke rejse ud af Landet uden Parlamentets Samtykke. Dette anser jeg vel for mindre rigtig, ja det kunde her blive urimeligt, derfor Kongen f. Er. ikke skulde kunne rejse over til Staaen uden Rigsdagens Samtykke; men derimod forekommer det mig vigtigt, at der bestemmes en Tidgrænse for hans Fremreise. En sly Bestemmelse findes i flere Grundlove, og for at nævne det Grønlænder, der ligger nærmest, er det i den første Grundlov fastsat en Tid af 12 Maaned, efter hvilken Tid Forlod Kongen skal kaldes tilbage under Dagordenen af visse Former. Jeg vilde vilde mig at forvege den tredje Ordre om Udsvalgets Mening herom.

§ 9 handler, saavidt jeg kan se, kun om det Tilfælde, naar Kongen er indforstaaet. Det er da naturligt, at han ikke selv kan tage Initiativet, men at dette maa udgaae fra Stadsraadet. Da dette Tilfælde er af yderste Vigtighed, er det nødvendigt, at der herved sættes Bestemmelser om Organisation af Stadsraadet, om hvorefter Stadsraadet der træder, for at en sly Stadsraadsbestyrelse skal være gyldig o. l. m., thi efter hvide et Par Minutere suspenderede Røststemmen. Det har derfor glædet mig, at Udsvalget ved Behandlingen af § 20 har erkjendt Kongens Rådighed af, at denne Sag ordredes ved den.

Ordføreren: Den 9de Paragraph bestemmer, at naar Kongen er ude af Stand til at regjere, saa sammenkalder Stadsraadet Rigsdagen for at udværrer en Regent. Denne Paragraph synes ikke alene at behandle det Tilfælde, at Kongen er bleven syg eller indforstaaet, ligesom ogsaa Stadsraadet synes at behandle Paragraphen ene fra dette Synspunkt. Men der gjøres et andet Tilfælde, der er nok saa vigtigt; det kan være indforstaaet med Kongen, hvad der hvide hvide den første ved Paris, hvad der hvide hvide den tredje ved Bawone, ja, hvad der hvide Napoleon selv paa Bellechouan, og hvad der hvide Napoleon den anden paa Ege. Han kan være bleven syg, og han kan være bleven det netop i Fædrelandets mest kritiske Tid, hvor der ikke engang er Tid til at sammenkalde en Rigsdag, hvilket desuden kan være en Umulighed i et Land som Danmark, hvis Halvdel efter sin geografiske Beliggenhed kan være erobret.

For at rade Ved herom, kunde man maatte foreslaae, at der skulde træffes en Bestemmelse for, at den nærmeste Regent skulde træde Regeringen i Gensteds af Regent, hvilket indtil i flere Henseender vilde være den mest passende. Guld der bestemmes er en myndig, tilstedeværende og erkjender Kronprindsen, saa mener jeg, at Ingen kan være nærmere til at indtræde i Regeringen, uden videre Samtykke fra Rigsdagen end netop han. Det vilde ogsaa synes at være fornuftigt, hvis Kronprindsen, der, naar Kongen dør, har tiltrædet Regeringen, ikke ogsaa i det Tilfælde, som jeg har anført, skulde tiltræde som Regent, men at der først skulde være Venlilition og Svogermant, om den Mand, der, hvis Kongen næste Dag dør, selv bliver Konge, indtilend kunde være Regent. Et skulde her grundlægges et konstitutionelt Monarki; men jeg synes, at man vilde træde det monarkiske Princip for nær, naar man her endlod at tage en saadan Bestemmelse, at Kronprindsen i det omhandlede Tilfælde skulde indtræde. Jeg maa ogsaa henlede Opmærksomheden paa det